

Les dimensions a l'àrea de Religió catòlica

DIMENSIÓ TRANSCENDENT I ESPIRITUAL	C1	Prendre consciència de l'espiritualitat i de la religiositat de l'ésser humà
	C2	Comprendre el missatge cristià i l'amor de Déu a la humanitat
	C3	Entendre la importància de l'experiència religiosa i de la divinitat
DIMENSIÓ COMUNITÀRIA I ECLESIAL	C4	Conèixer el calendari litúrgic, les festes, els ritus i els sacraments
	C5	Valorar l'Església com a comunitat
	C6	Introduir-se en el diàleg interreligiós i intercultural
DIMENSIÓ HUMANITZADORA	C7	Identificar la presència religiosa en els valors universals
	C8	Viure el missatge de Jesús com a model de comportament amb els altres i amb un mateix
	C9	Actuar amb autonomia en la presa de decisions i assumir les responsabilitats dels propis actes
DIMENSIÓ HISTÒRICA I CULTURAL	C10	Conèixer i valorar el pas de Jesús per la història de la humanitat
	C11	Reconèixer i interpretar els relats bíblics
	C12	Valorar la influència del cristianisme en la societat al llarg de la història

Àrea de religió

Introducció

La matèria de Religió Catòlica pretén que tot l'alumnat que la cursi, amb independència de la pràctica religiosa i les creences familiars, pugui adquirir les competències necessàries tant per al lliure desenvolupament de la seva personalitat, com per a la possibilitat de gaudir d'una lliure convivència, ja sigui al nivell local, nacional o internacional.

Les diferents competències, també, pretenen mostrar com la religió es troba present en la vida de les moltes persones, entre altres en els següents aspectes:

- La transcendència. Les preguntes pels nostres orígens, per la nostra situació en el món o per la possibilitat d'un més enllà, entre d'altres.
- L'estil de vida. Les creences religioses, per a moltes persones, determinen l'alimentació, la manera de vestir, la pròpia imatge, la cosmovisió, la manera de viure tradicions i festivitats, la sexualitat o l'ètica.
- La vida relacional. Les religions esdevenen un factor d'integració de les entitats col·lectives.
- L'educació emocional. Els sentiments col·lectius són imprescindibles per al ple desenvolupament de la nostra identitat.
- Les relacions internacionals. En alguns països les seves tradicions religioses són fonaments de diferents normatives.

Aquesta presència en la vida de moltes persones i societats, tant en altres moments històrics com en el moment present, acaba configurant la importància del saber religiós per poder de comprendre, de manera plena, el nostre món.

En un món tan complex com el que tenim, el coneixement del fet religiós i el respecte de la pluralitat religiosa existent en una aula esdevenen imprescindibles per treballar actituds i valors que contribueixin a la convivència, al respecte dels drets de les persones i a l'adquisició d'unes condicions de vida dignes per a tothom.

En el marc d'una escola inclusiva, l'alumnat ha de poder manifestar la seva pertinència religiosa i poder participar, al seu nivell cognitiu, en el diàleg interreligió que es troba present a l'aula, incloent les opcions agnòstiques i atees. Sempre respectant els drets de les famílies a educar els seus fills i filles d'acord amb les seves conviccions religioses i morals.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit de la religió catòlica

L'alumnat haurà d'assolir en acabar l'etapa les competències de l'àmbit de religió catòlica que es relacionen a continuació:

Dimensió transcendent i espiritual

Aquesta dimensió pretén donar resposta a les preguntes que es fa l'alumnat sobre la seva pròpia existència i la seva identitat, així com al sentit de la nostra vida. Tot això en un context que permeti reconèixer, valorar i treballar els sentiments i les emocions. Integra les tres competències següents:

Competència 1. Prendre consciència de l'espiritualitat i de la religiositat de l'ésser humà.

Competència 2. Comprendre el missatge cristià i l'amor de Déu a la humanitat

Competència 3. Entendre la importància de l'experiència religiosa i de la divinitat.

Continguts clau:

- La dignitat humana.
- El sentit de la vida.
- L'origen i el final de la vida.
- L'espiritualitat i la religiositat.
- Déu: l'origen de tot.
- L'amor al proïsme. Una manera de relacionar-nos amb Déu.
- La Creació. La mostra de l'amor de Déu per la humanitat.
- La ciència. Un possible diàleg amb Déu.
- La pregària. El diàleg amb Déu.
- La contemplació i el silenci.
- La presència de la religiositat en la nostra vida diària.

- La litúrgia i les celebracions religioses.

Dimensió comunitària i eclesial

Aquesta dimensió pretén apropar l'alumnat al concepte de llibertat religiosa, a la vida comunitària i a la presència de la religió en l'espai públic. Aquesta presència en l'espai públic comporta el diàleg interreligiós i intercultural. Integra les tres competències següents:

Competència 4. Conèixer el calendari litúrgic, les festes, els ritus i els sacraments.

Competència 5. Valorar l'Església com a comunitat.

Competència 6. Introduir-se en el diàleg interreligiós i intercultural.

Continguts clau:

- El calendari litúrgic. Una altra manera de mesurar el temps.
- Les nostres festes. Els seus orígens i el sentit religiós.
- Les nostres tradicions. La seva relació amb els sentiments religiosos.
- Els sacraments.
- L'Església. La comunitat de tots els cristians del món.
- La importància de l'Església en la vida social.
- L'Església catòlica i l'articulació territorial a Catalunya.
- Les entitats associatives, assistencials i educatives sorgides de l'Església.
- Les arrels cristianes de Catalunya.
- Les diferents tradicions religioses presents en el nostre país.
- El diàleg intercultural.
- El diàleg interreligiós.

Dimensió humanitzadora

Aquesta dimensió ens endinsa en el concepte de llibertat personal i en la valoració dels seus vessants de consciència i de religió. Paral·lelament, es pretén valorar el vessant religiós del comportament humà, encara que sigui per a negar-lo o apartar-lo. Integra les tres competències següents:

Competència 7. Identificar la presència religiosa en els valors universals.

Competència 8. Viure el missatge de Jesús com a model de comportament amb altri i amb un mateix.

Competència 9. Actuar amb autonomia en la presa de decisions i assumir les responsabilitats dels propis actes.

Continguts clau:

- La vida. Un do de Déu.
- El bé i el mal. La llibertat de l'ésser humà.
- El missatge d'amor i de pau del cristianisme.
- La contribució de les diferents tradicions religioses a la cultura de la pau.
- El camí de l'amor i de la pau. Ser testimonis de Jesús.
- La persona creada a imatge de Déu. El paper de l'ésser humà en la Creació.
- El respecte.
- La preservació de la Creació per a les generacions futures.
- Els deu manaments i les benaurances. La recerca del bé.
- La Reconciliació i el perdó. El penediment i la voluntat de reparar el mal causat.
- El mal. La seva presència en el nostre món.
- El discerniment. La cerca de la voluntat de Déu.

Dimensió històrica i cultural

Aquesta dimensió pretén apropar i comprendre la presència de les diferents tradicions religioses en general, i del catolicisme en particular, en diferents manifestacions, tant històriques, com socials i culturals, que es troben presents en el nostre país. Integra les tres competències següents:

Competència 10. Conèixer i valorar el pas de Jesús per la història de la humanitat.

Competència 11. Reconèixer i interpretar els relats bíblics.

Competència 12. Valorar la influència del cristianisme en la societat al llarg de la història.

Continguts clau:

- Els profetes.
- El Jesús de la Història.
- El Crist de la Fe.
- Els testimonis de Jesucrist. Maria, els apòstols, l'Església i la Tradició apostòlica.
- La Bíblia.
- El Pla de Déu. L'aliança.
- La Trinitat: Déu Pare, Fill i Esperit Sant.
- La Història de la Salvació.
- La religiositat en l'ordenació de la vida política i social.
- La religiositat en la pintura, l'escultura i l'arquitectura.
- La religiositat en la literatura, la música i el cinema.
- La simbologia religiosa.

Continguts i criteris d'avaluació d'etapa

L'àrea, d'acord amb el currículum de l'assignatura, s'estructura en quatre blocs que agrupen els continguts. Aquests són:

- Bloc I. El sentit religiós de l'ésser humà.
- Bloc II. La revelació: Déu intervé en la història.
- Bloc III. Jesucrist, compliment de la Història de la Salvació.
- Bloc IV. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església.

Aquests quatre blocs s'estructuren en els següents continguts per cadascun dels cicles de l'etapa d'educació primària.

Continguts cicle inicial

- La creació com a regal de Déu.
- La persona, obra mestra de la creació.
- La comunicació de l'home amb Déu. Déu ens acompanya en la història i parla als homes com a amics.
- Jesús, el fill de Déu es fa home, viu i creix en una família
- Esdeveniments i llocs geogràfics importants en la vida de Jesús.
- Jesús va morir per la nostra salvació.

- L'Església, família de Jesús.
- Espai i temps sagrat a l'Església.
- Diumenge: dia dedicat al Senyor.
- Déu, pare de la humanitat, vol la nostra felicitat.
- Déu crea l'home per ser el seu amic.
- El Paradís com a signe d'amistat.
- La Bíblia narra el que Déu ha fet en la història.
- Déu actua en la història.
- L'amistat de Déu amb els Patriarques.
- Déu proposa a l'home un camí de trobada amb Ell.
- Déu tria a Maria perquè el seu fill es faci home.
- L'Advent, espera del compliment de la promesa de salvació.
- El Nadal: naixement del Salvador.
- El Baptisme: incorporació a l'Església.
- La unitat eclesial: fills d'un mateix Pare. Maria mare de l'Església.
- Jesucrist santifica el temps: l'any litúrgic.

Continguts cicle mitjà

- La realitat que ens envolta com a do per a la nostra felicitat.
- Respostes humanes al do de Déu.
- Ruptura humana amb Déu: Adam i Eva.
- La vocació de Moisès per alliberar el seu poble.
- L'Aliança de Déu amb el poble d'Israel al Sinaí.
- La cura de Déu amb el seu poble: signes d'amistat.
- El Baptisme de Jesús: començament de la missió.
- La missió de Jesús és fer feliços les persones.
- El seguiment de Jesús.
- Diferents respostes a la crida de Jesús.
- L'Església continuadora de la missió de Jesús.
- Els cristians expressen l'amistat amb Déu en el diàleg amb Ell i a través de la seva vida.
- El Parenostre: signe de pertinença a la comunitat cristiana.
- L'experiència de pecat en els relats de les religions antigues.
- El perdó com a necessitat de l'ésser humà.

- El relat del pecat original: l'home vol suplantar Déu.
- Déu està sempre disposat al perdó.
- Déu fidel promet un Messies.
- El perdó de Déu: accions i paràboles de Jesús.
- Amistat i preferència de Jesús pels més febles i necessitats.
- Jesús compleix la voluntat del Pare: passió i mort de Jesús.
- El sagrament de la Reconciliació.
- La celebració de l'Eucaristia.
- La Quaresma: temps penitencial.

Continguts cicle superior

- La persona humana ha estat creada amb desig de bé.
- L'ésser humà sent alegria quan realitza o rep el bé. Déu fa aliança amb el seu poble.
- Déu desitja un poble sant: els deu manaments.
- La Bíblia: estructura i composició.
- La trobada amb Jesús desvetlla a la persona la seva veritable identitat. Els signes del regne: els miracles.
- La resurrecció: compliment del pla salvífic de Déu.
- L'Església: ministeris i serveis
- L'Eucaristia, renovació del sacrifici de Jesús a la creu.
- La incapacitat de l'ésser humà per ser feliç reclama la salvació.
- La plenitud de l'ésser humà està en la relació amb Déu.
- El poble d'Israel com a dipositari de la saviesa de Déu.
- Els llibres Sapiencials enriqueixen la humanitat.
- Jesucrist, revela el Pare.
- Les temptacions de Jesús: obstacle al compliment del pla de Déu.
- La Pentecosta: Jesús envia els deixebles per continuar amb la seva missió salvífica.
- El sagrament de la Confirmació, culminació dels sagraments d'iniciació.
- Els sagraments al servei de la missió de l'Església: Ordre i Matrimoni.
- La Pasqua, temps de resurrecció.
- Els fruits de la resurrecció de Jesús: l'alegria i la pau.
- Els cristians, testimonis de la resurrecció.

Criteris d'avaluació

Els criteris d'avaluació d'acord amb les característiques evolutives de cada infant, segons el cicle de l'etapa educativa, es basaran, entre d'altres, en els criteris que seguidament es detallen.

Cicle inicial

- Llegir un text bíblic i respondre qüestions de comprensió.
- Explicar oralment la paràbola del samarità i l'entrada de Jesús a Jerusalem.
- Explicar oralment els relat de la Creació i del naixement de Jesús.
- Assenyalar les actituds basades en la solidaritat, el fet de compartir, l'amistat i el respecte envers els altres.
- Assenyalar les situacions que reflecteixen actituds basades en el perdó i l'entrega als altres.
- Parlar sobre experiències viscudes relacionades amb l'amistat i el perdó.
- Reflexionar sobre l'elecció personal per seguir un estil de vida basat en l'amor.
- Anomenar i dibuixar alguns símbols cristians del seu entorn.
- Construir frases que transmetin missatges d'amor.
- Parlar sobre experiències viscudes relacionades amb la il·lusió d'una trobada amb persones estimades.
- Escriure una llista de propostes per viure un diumenge feliç.
- Mostrar-se respectuós amb l'entorn natural.
- Explicar perquè els cristians donen gràcies a Déu per la Natura.

Cicle mitjà

- Respondre preguntes de comprensió d'un text bíblic.
- Identificar l'índex d'una Bíblia.
- Buscar una citació bíblica i resumir-ne el text.
- Escriure accions i actituds basades en l'amor i explicar en quines ocasions es demostren.
- Analitzar un cas sobre el compliment d'un pacte d'amistat.

- Analitzar un cas sobre el perdó i emetre un judici fonamentat en els valors que emanen de l'Evangelí.
- Analitzar un cas i emetre un judici basat en actituds i valors evangèlics.
- Explicar amb exemples actuals el significat dels Manaments de la Llei de Déu.
- Explicar amb exemples actuals com els voluntaris i missioners cristians viuen el Manament de l'Amor.
- Explicar oralment el ritu dels sagraments d'iniciació.
- Explicar el contingut d'una pintura sobre un text bíblic
- Comentar el contingut de la lletra d'una nadala.

Cicle superior

- Buscar una citació bíblica i respondre preguntes sobre el contingut.
- Respondre preguntes de comprensió d'un text bíblic.
- Assenyalar la idea principal d'un text bíblic.
- Localitzar citacions bíbliques.
- Completar un esquema sobre el contingut d'una citació.
- Buscar el significat de noms bíblics.
- Situar en un mapa i ordenar cronològicament fets de la història del poble d'Israel.
- Relatar oralment alguna paràbola de Jesús i explicar-ne el seu significat simbòlic.
- Relacionar diverses pintures religioses amb les citacions bíbliques corresponents i assenyalar els símbols que hi apareixen.
- Comentar el missatge d'un cant propi de la Setmana Santa.
- Explicar oralment característiques de les principals religions del món utilitzant el vocabulari après.
- Argumentar perquè hi ha persones que pertanyen a una religió.
- Explicar amb exemples les actituds basades en l'amor cristià.
- Analitzar un cas de conflicte social actual i assenyalar la solució basada en valors evangèlics.
- Reflexionar al voltant de la pròpia actitud.
- Contestar preguntes sobre el sentit de la vida.
- Proposar actituds per ser testimoni de Jesús en la vida quotidiana.

- Parlar d'un mateix i del seu projecte personal.
- Localitzar, entre diversos titulars de premsa, aquells que es refereixen a l'actualitat de l'Església.
- Mostrar una actitud de respecte i admiració pel patrimoni cultural.
- Mostrar-se respectuós amb l'entorn natural.
- Explicar quins elements de la naturalesa adquireixen significat simbòlic i sacramental.

Orientacions metodològiques i d'avaluació per a l'etapa

Orientacions metodològiques

El treball de l'àrea de religió es complementa amb el de les altres àrees, ja que la dimensió religiosa és un àmbit transversal que requereix d'una base àmplia de coneixements i d'uns principis generals que conformin la vida quotidiana de l'escola, respectant les conviccions religioses i morals de les famílies, reconegudes en l'ordenament jurídic.

L'àrea de religió catòlica utilitzarà una metodologia amb els següents principis:

- Reconeixement del paper del docent.
- Adaptació de l'àmbit cognitiu i emocional dels estudiants, respectant el desenvolupament psicoevolutiu propi de cada etapa.
- Consideració del vessant humanístic.
- Respecte per la curiositat i inquietud dels estudiants.
- Desenvolupament de l'aprenentatge en equip i cooperatiu.
- Utilització educativa dels recursos tecnològics.

Al llarg de l'etapa d'educació primària els infants passen per diversos moments en la seva evolució madurativa. Cal adaptar els objectius i les activitats de l'àrea per tal que s'adeqüin a les seves necessitats i capacitats.

Orientacions d'avaluació

L'avaluació és el seguiment i la verificació del procés d'aprenentatge de l'alumnat. L'avaluació de la matèria de religió catòlica ha de dotar-se d'instruments d'avaluació variats, complets i adequats, per realitzar el

corresponent seguiment i la verificació posterior de l'adquisició gradual de les competències d'etapa. L'àrea de religió conté quatre característiques rellevants per a l'avaluació rigorosa dels aprenentatges:

- L'alumnat present a l'aula té una experiència molt diversa, tant del coneixement com de la pràctica religiosa, en funció de les vivències i els costums familiars.
- La llista de les dotze competències de la matèria de religió catòlica no és jeràrquica ni tampoc cronològica sinó que, igual que les dimensions que les agrupen, les competències interactuen i guarden relació les unes amb les altres. Aquesta circumstància suposa que les tècniques d'avaluació hagin de contemplar les quatre dimensions.
- Les dotze competències inclouen capacitats de diferents tipus.
- L'aprenentatge d'aquestes capacitats és dinàmic i obert i, d'una manera o d'altra, acompanya a l'alumnat al llarg de tota la seva vida.

Paral·lelament, en aquesta àrea, també, convindrà observar la capacitat d'anàlisi, judici i valoració de l'alumnat i de quina manera la seva conducta és inspirada per un sistema de valors que afavoreixi, tant el desenvolupament de la dignitat humana i el creixement personal, com la convivència social i comunitària.

Entre els instruments d'avaluació, en l'àmbit de les competències, adquireixen una certa importància:

- Les pautes d'observació.
- Les rúbriques d'elements de descoberta.
- Les rúbriques d'autoavaluació i d'interavaluació.
- Les rúbriques de qualificació.

Sant Feliu de Llobregat, 17 de maig de 2019